

## El qui venera el Senyor no ha de témer res (Sir 34, 16). La fortalesa

---

La fortalesa no és altra cosa que la disposició per a realitzar el bé, fins i tot a costa de qualsevol sacrifici. Parlar de fortalesa significa acceptar la presència del mal en el món i, com diu sant Agustí, la mateixa fortalesa és un testimoni irrefutable de l'existència del mal i de la vulnerabilitat humana. El Catecisme de l'Església Catòlica la descriu com a «virtut moral que assegura en les dificultats la fermesa i la constància a cercar el bé. Aferma la resolució de fer resistència a les temptacions i de superar els obstacles en la vida moral. La virtut de la fortalesa fa capaç de vèncer la por, fins i tot de la mort, d'afrontar la prova i les persecucions. Disposa a anar fins a la renúncia i al sacrifici de la vida per defensar una causa justa».

Fortalesa, però, no significa temeritat. En fer front al perill i al mal, no és aquest perill el que cerca la fortalesa, sinó el bé que descobreix amb la raó, bé que hom percep gràcies a la prudència. Per aquest motiu, no es viu la fortalesa sense la prudència. Alhora, la fortalesa i justícia resten també íntimament unides. No es pot ser just sense la fortalesa, i hom no serà prou fort sense un vertader sentit de la justícia. De fet, la fortalesa com a virtut només pot donar-se on es cerca la justícia. Quan no es dona aquesta relació, la fortalesa sense la justícia aboca a la tirania, que no té res a veure amb la virtut, i esdevé una palanca del mal.

La fortalesa té una doble dimensió: resistir el mal present i esforçar-se a aconseguir el bé difícil. En efecte, el mateix diccionari la defineix com a «virtut moral per la qual hom afronta el perill amb coratge, suporta l'adversitat sense depressió». Ser fort no significa no tenir por, sinó no deixar que la por ens dugui a fer el mal o a deixar de fer el bé.

En un món com el nostre, amb tantes mancances de tota mena i amb tanta fragilitat, se'ns fa palès la necessitat i la urgència de la fortalesa, l'essència de la qual és estimar i realitzar el bé, fins i tot en el moment en què amenaça el risc de la ferida o de la mort, sense doblegar-se mai davant les conveniències. La fortalesa és l'antídot contra la corrupció, la covardia, el quedar bé, l'afany de sobresortir, la indiferència i el desig desordenat dels plaers, és a dir, contra tot allò que ens duu al mal.

Tota virtut necessita d'altres que la portin plenitud. La fortalesa troba suport en la paciència i la perseverança, la magnanimitat i la magnificència, que l'ajuden a canalitzar adientment les passions per enfortir la voluntat en la seva recerca i consecució del bé, malgrat les dificultats. Gràcies a aquestes virtuts, els béns difícils es converteixen en possibles d'aconseguir. Això no obstant, el bé últim al que ha d'aspirar la persona humana és Déu mateix, i no el podem assolir només amb les virtuts humanes; cal la virtut teològica de l'esperança sobrenatural, virtut que, al costat de la fe i la caritat, transforma i obre un nou horitzó a la virtut humana de la fortalesa. A més, la fortalesa és l'única virtut que Déu ens ha atorgat per un triple camí: és virtut humana, virtut sobrenatural i do de l'Esperit Sant. Déu sap prou bé de la nostra feblesa i de la necessitat que tenim d'Ell mateix. Amb el do de la fortalesa, l'Esperit Sant ens revesteix de la fortalesa mateixa de Déu.

A més, la fortalesa s'ha d'enfortir, valgui la redundància, amb la humilitat i la confiança en Déu, elements constitutius de la fortalesa cristiana. «Sense mi no podeu fer res», diu Jesús (Jn 15, 5). En la consciència de la pròpia debilitat hi trobem la seguretat de la fortalesa de Déu: «En tens prou amb la meva gràcia [...], doncs quan sóc feble, llavors sóc fort» (2 Co 12, 9-10). I la confiança en Déu allunya tota por en ens fa valents davant les proves. « El Senyor és el meu pastor: no em manca res. [...] Ni que passi per la vall tenebrosa, no tinc por de cap mal. Tu, Senyor, ets vora meu: la teva vara i el teu bastó em donen confiança.» (Ps 22).

La fortalesa resta, també, vinculada al Temor de Déu, do que posa en relleu que el més tràgic per l'home és perdre l'amistat amb Déu. Qui té Déu, ho té tot; qui no té Déu, ho perd tot! El temor de Déu neix de l'amor i duu a un amor cada cop més gran i més delicat, el qual no vol decebre ni ferir aquell a qui tant estima. Quan s'estima així, aquest temor esdevé la premissa del més gran heroisme. La fortalesa amarada del temor de Déu ens allibera d'estimar la nostra pròpia vida talment que la perdem del tot. Per això, en el llibre de Siràcida llegim «el qui venera el Senyor no ha de témer res». Qui de debò tem de ferir Déu, ja no té por de res! Aquest és el motiu de perquè l'acte propi i suprem de la virtut de la fortalesa és el martiri.